

DEBATT

Nobelpriset är den största och mest kända utmärkelsen i världen – ändå har Stockholm inte ett Nobelmuseum värt namnet. Ta en halv procent av pengarna från försäljningen av statliga bolag till att finansiera ett museum med en central placering, skriver fyra forskningsföreträdare tillsammans med **Mats Hulth**.

Riktigt Nobelmuseum en lönande investering

Det har diskuterats om inte det svenska samhället borde visa sin uppskattning över den globala exponering som Nobelpriset gett landet genom att bidra till skapandet av en unik mötesplats för det internationella vetenskapssamhället och kulturvärlden i Nobels namn.

Stockholm får ofta positiva omdömen i internationella rankingar. Att inte huvudstaden hamnar ännu högre på listorna beror på avsaknaden av kända landmärken. Ett Nobelmuseum/centrum har alla förutsättningar att bli Sveriges och Stockholms internationellt mest uppmärksammade landmarke.

Varför har Nobelpriset blivit så kända? Det finns många orsaker, bland annat priset storlek och ålder. År 2001 firades 100-årsjubileet av de första Nobelprisen. Den utdelade prissumman omräknat i dagens penningvärde ligger för hela pe-

rioden någonstans kring 5 miljarder kronor. Ur marknadsföringssynvinkel för vetenskap och kultur finns ingenting i närheten, möjligen Bill Gates donationsverksamhet.

Just i dag finns unika förutsättningar till finansiering av ett Nobelcentrum av högsta klass.

Den svenska statens förestående försäljning av statliga företag beräknas ge intäkter på i storleksordning 200 miljarder kronor. Om staten i förhandlingarna med potentiella köpare bygger in en klausul som öronmärker 0,5 procent av köpesumman (1 miljard kronor) för ett Nobelcentrum/museum skulle finansieringen till betydande delar vara löst – och hela svenska folket bli delaktigt i satsningen.

Köparna av de statliga bolagen skulle säkert också bli ännu mer benägna att delta i budgivningen om de visste att deras namn kommer att finnas med på en kopparplåt i centrumet eller

muscet, med positiva effekter på försäljningspriset vid utförsäljningen.

Att det finns ett antal andra internationella bidragsgivare som kommer att stå i kö för att få exponera sitt namn i en anläggning av det aktuella slaget gör inte utgångsläget sämre. En investeringsbudget på mellan en och två miljarder är definitivt en rimlig målsättning.

Den nu diskuterade lokaliseringen av ett permanent Nobelmuseum till bergutrymmet under Skeppsholmskyrkan har fått ett svalt mottagande. Vanliga kommentarer är: "Varför gömma undan Sveriges största attraktion?" "Lär av vad andra har åstadkommit, som till exempel Operan i Sydney, Guggenheimmuseet i Bilbao, biblioteket i Alexandria eller konserthuset i Los Angeles."

Sydneyoperan, Guggenheimmuseet med flera internationella megaattraktioner exponerar innehållsmässigt traditionella verksamheter

som även finns tillgängliga på andra arenor. Deras styrka är exteriören.

Det verkligt unika med ett Nobelmuseum är att det kan bli en arkitektonisk megaattraktion med ett unikt innehåll och förnyad aktualitet varje år. Ett Nobelmuseum/centrum kan betraktas som en årligen förnyad vetenskaplig världsutställning med en livslängd på hundratals år.

Att pressa in en Nobelanläggning i en redan från början för trång kostym och utan synlig exponering är oökigt. Alla skulle förlora på en sådan lösning.

Och det finns lägen i centrala Stockholm som uppfyller högt ställda krav på exponering, kommunikationer och övrig infrastruktur för besökare.

Västra Klara mellan Stadshuset och Centralstationen är ett område som kommer att utvecklas starkt under de närmaste åren. Här finns plats för ett Nobelcentrum vid Riddarfjärden. Och pengar finns.

Göran Cars
professor, KTH

Thomas Fürth
forskningsledare,
Kairos Future

Mats Hulth
vd, Sveriges Hotell- och Restaurangföretagare

Bengt Sahlberg
professor
emeritus

Sten Söderman
professor,
Stockholms universitet